

Dibuix Naturalista

Guia didàctica

Proposta de Roser Bosch (Novembre 2009)

Roser Bosch, va fer aquesta "proposta de dinàmica d'aula que afavoreixi l'aprenentatge del dibuix naturalista", en el marc de formació de formadors del CDEC, 2010.

L'autora proposa la següent seqüència d'ensenyament-aprenentatge :

Fase inicial de motivació i exploració (sessió1)

Diàleg inicial:

- Contextualització (presentació de l'activitat, joc, projecte...)
- Importància del dibuix naturalista com a vehicle per a l'observació i descripció d'organismes, d'estructures...
- Observació compartida d'algunes il·lustracions com a referència del DN

Activitat 1:

- Observació i dibuix d'una mostra

Fase d'introducció i construcció de coneixements

Exposició dels dibuixos realitzats

Activitat 2: (sessió 2)

- Reflexió individual: "quin dibuix triaries? Per què el triaries? Com es podria millorar?"
- Posada en comú: (van apareixent criteris d'avaluació)
- Síntesi del professor/a sobre els Criteris d'avaluació.
- S'escriuen els criteris d'avaluació en net

Activitat 3: (sessió 3)

- Realització d'un nou dibuix, tenint en compte els criteris d'avaluació acordats
- Intercanvi de dibuixos entre l'alumnat
- Coavaluació dels dibuixos: "crec que està molt bé perquè..." "podria millorar si..."
- Comentari sobre com ha anat la coavaluació

Activitat 4: (sessió 4)

- Completar, individualment la base d'orientació incompleta que es proposa
- Posada en comú de la base d'orientació (s'escriu en net i se'n fan fotocòpies per a cadascú)

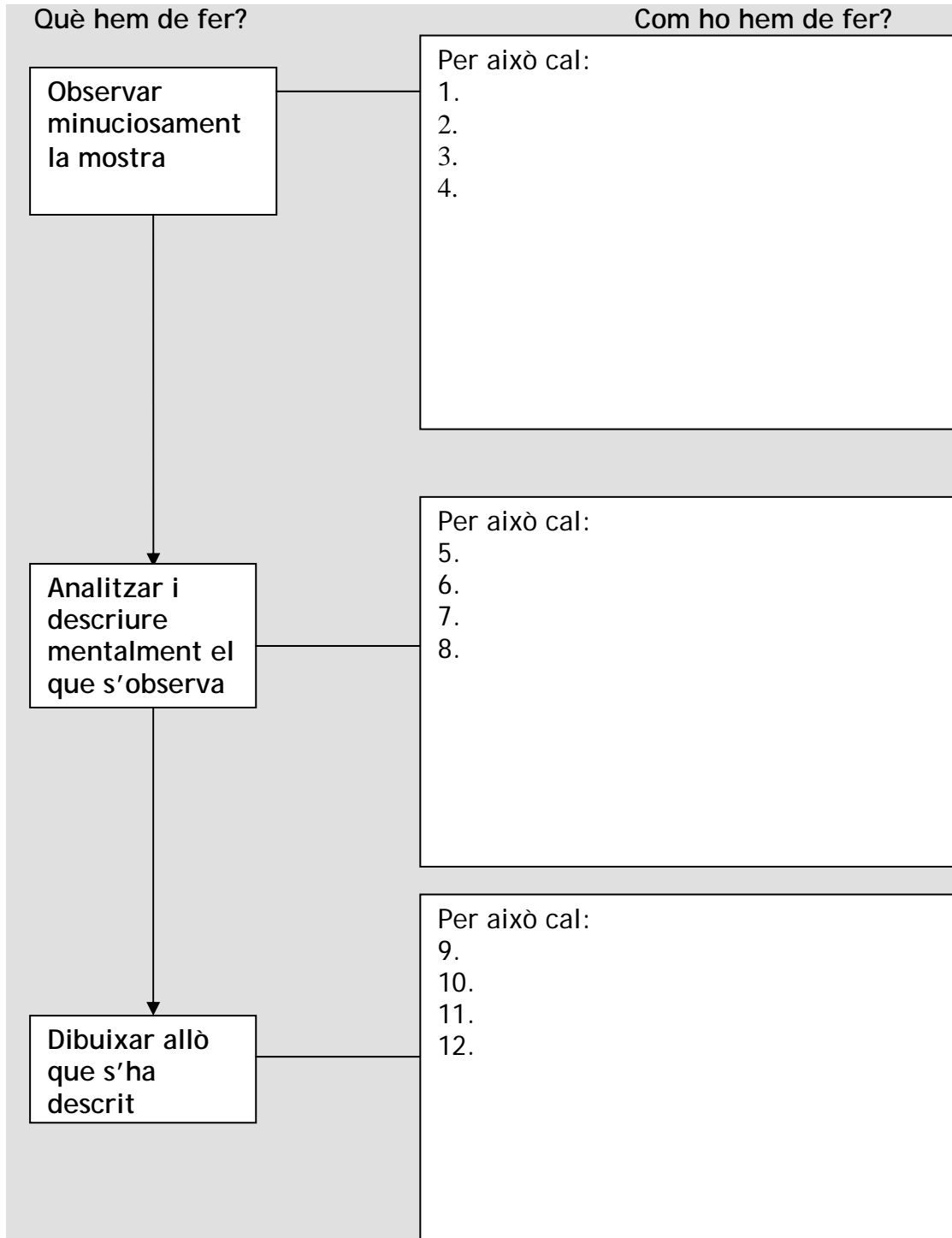
Fase d'aplicació

Realització de noves observacions i nous dibuixos naturalistes, tot aplicant els coneixements apresos

Annex 1: Base d'orientació per a fer un dibuix naturalista (Roser Bosch)

Objectiu: descriure mitjançant el dibuix les característiques d'una mostra, amb la màxima objectivitat i exhaustivitat possible.

Motiu: la descripció dels organismes i de les seves estructures és quelcom bàsic per a identificar-los i per al seu estudi.

Annex 2: Un model de criteris d'avaluació (proposta de Roser Bosch)

L'autora recorda que el potencial d'uns criteris d'avaluació, així com d'una base d'orientació, és molt més gran si és fruit d'un diàleg i d'un consens entre professorat i alumnat, més que no pas si es redueix a quelcom comunicat unilateralment pel professorat.

Tanmateix, creu que pot ser d'utilitat per al professorat disposar d'uns models que li serveixin de referència a l'hora d'iniciar aquest diàleg amb l'alumnat.

El llenguatge que aquí s'empra s'adreça al professorat i caldrà modificar-lo per adreçar-se a l'alumnat.

a.- Criteris referents a la descripció de la mostra

- 1.- Al dibuix apareixen les parts o components principals:
  - D'acord amb les seves característiques (forma, proporcions...)
  - D'acord amb la seva organització (disposició, distribució...)
- 2.- Al dibuix apareixen correctament representades les regularitats de la mostra
- 3.- No es representen característiques accidentals que distorsionin la descripció

b.- Criteris referents al dibuix com a tal

- 1.- La visió o visions representada/es dóna tota la informació necessària per a proporcionar una descripció completa.
- 2.- El dibuix o dibuixos està/n ben distribuïts, en relació a l'espai disponible.
- 3.- El traç és continu i suficientment precís

c.- Criteris referents al peu d'il·lustració

- 1.- Indica, amb precisió, què és el que s'ha dibuixat (nom de l'organisme, part o estructura, pla d'observació)
- 2.- Indica correctament la proporció del dibuix en relació a la mida real de la mostra:
  - Si és fruit d'una observació a ull nu, quina és la proporció del dibuix respecte la mostra
  - Si l'observació s'ha fet a la lupa o microscopi, el nombre d'augment

QUÈ FER?

COM FER-HO?

OBSERVAR
MINUCIOSAMENT

MIRAR

formes i volums
mides i proporcions
colors i textures

ANALITZAR EL QUE ES VEU

regularitats o invariants
variants
allò que és accidental

INTERPRETAR QUINA
ESTRUCTURA O ORGANITZACIÓ TÉ

Quins components o parts té
Com és cadascuna
Com es disposen i distribueixen
Quina relació o jerarquia hi ha entre elles
Es pot relacionar amb algun model conegut?
En cas que sí, quin nom correspon
a cadascuna de les parts?

DESCRIURE VERBALMENT
O MENTALMENT
EL QUE S'OBSERVA

DIBUIXAR EL QUE S'HA DESCRIT
VERBALMENT O MENTALMENT

DECIDIR QUIN PLA PERMETRÀ
MILLOR DESCRIPCIÓ

Quina visió proporciona més informació i més clara?
És suficient dibuixar un fragment
de la mostra o bé cal dibuixar-la sencera?

FER UN CROQUIS GENERAL
DE LA VISIÓ QUE ES VOL DIBUIXAR

Amb un traç molt fluïd
distribuint-lo en tot l'espai disponible
Situant només els grans volums i les parts estructurants
Esborrant i repetint si no està prou bé

ANAR DIBUIXANT SOBRE EL CROQUIS
CADASCUNA DE LES PARTS

Atenent a la seva estructura i jerarquia:
Començant pel més global i acabant pel més parcial
Atenent a les regularitats
Ometent el que és accidental
atenent als seus aspectes rellevants o diferencials

ESBORRAR AMB CURA LES
LÍNIES SOBRERES DEL CROQUIS

ESCRIURE EL PEU D'IL·LUSTRACIÓ

Indicar:
Què és el que s'ha dibuixat
Indicar correctament la proporció del dibuix en relació a la mida real de la mostra:

- Si és fruit d'una observació a ull nu, quina és la proporció del dibuix respecte la mostra
  - Si l'observació s'ha fet a la lupa o microscopi, el nombre d'augment